

Uitstekende wijn

IN VERSE ZAKKEN

Elke leerkracht herinnert zich een teleurstellende nascholing waar bij je meer aandacht had voor je medemens of je polshorloge, dan voor de eentonige slides of die vermaledijde hand-outs. Wat een jammer verlies van kostbare tijd, denken we dan. En vraagt u zich dan op zo'n moment soms ook af wat de effectieve leertijd van onze leerlingen is, tijdens onze eigen lessen? Want haakten ook wij niet vaak af toen we zelf nog op de schoolbanken zaten?

Dieter Verstraete

Dat besef kan ons uitdagen om voor voldoende variatie te zorgen, maar liefst op een efficiënte én doeltreffende manier. We gaan aan de slag met onze vertrouwde, waardevolle leerstof Nederlands, maar kiezen voor een andere aanpak door (deels) vanuit drie praktische les-principes te werken. Nieuwe zakken dus voor de nog steeds uitstekende wijn.

LAAT LEERLINGEN ZELF MEER KEUZES MAKEN TIJDENS HET LEERPROCES.

Wie kiest, is meer betrokken. En zeker in de derde graad zijn er meer mogelijkheden om leerlingen – op voorwaarde dat er voldoende structuur en sturing is - zelf te laten beslissen hoe ze de leerdoelen bereiken. Bij een les rond sociale taalvariatie gaf ik bij de start kort uitleg bij de verschillende onderdelen. Die bestonden telkens uit een combinatie van wat 'theorie' met een of meerdere kleine opdrachten. Enkele voorbeelden: een termenlijst over kindertaal aanvullen aan de hand van drie videofragmenten, onderzoekwerk uitvoeren in naslagwerken over vakjargon (niet online voor een keer), een radiofragment over jongerentaal omzetten in drie krachtige slides, een artikel over elitetaal schematisch samenvatten en forumreacties over mannen- en vrouwentaal toetsen aan conclusies van wetenschappelijk onderzoek.

De leerlingen bepaalden zelf hoe ze in een drietal lessen die opdrachten individueel zouden uitvoeren. Zelf kozen ze twee opdrachten die ik nadien mocht evalueren, naast dat ene item dat ik sowieso zelf koos (als steekproef). Uit-

Over de auteur

DIETER VERSTRAETE

is leerkracht Nederlands, Engels en Gesprekstechnieken en voorzitter van de vakgroep Nederlands in het Sint-Jozefsinstituut Handel en Toerisme Brugge. Daarnaast geeft hij ook workshops op verschillende nascholingsdagen en is hij assistent aan de vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent.

eindelijk belandde een sleutelversie van alle opdrachten op ons leerplatform. De respons van de leerlingen was grotendeels positief. Uit de latere test bleek ook dat ze het onder de knie hadden en als leerkracht merk je dat je op een meer coachende manier ook sneller leerlingen (terug) op het juiste (leer)spoor kan zetten. Het toont bovendien aan dat we meer de klassikale lesmomenten moeten durven te schrappen en leerlingen kunnen uitdagen op het vlak van verantwoordelijkheid én zelfredzaamheid, wat trouwens ook vervat zit in het volgende lesprincipe.

CREËER DE NOODZAAK VOOR LEERINTERACTIE TUSSEN DE VERSCHILLENDE GROEPEN.

Wie samenwerkt, pikt dingen op van de andere. Zo kregen mijn leerlingen de opdracht om een (fictief) panelgesprek met vier mediaspecialisten voor te bereiden. Het werk werd tijdens de voorbereidingsfase verdeeld: vier groepjes werkten elk een biografie van één spreker (naar keuze!) uit, en zochten enkele treffende citaten over media van de persoon in kwestie. Die info hadden alle leerlingen dan nodig bij het vormgeven van het





“ WE MOETEN DE KLASSIKALE LESMOMENTEN MEER DURVEN TE SCHRAPPEN, EN LEERLINGEN MEER UITDAGEN.”

panelgesprek: enerzijds moesten ze een korte maar krachtige inleiding voor elke spreker naar voren brengen, anderzijds stelden ze een schriftelijke leidraad op voor het gesprek met relevante hoofden en bijvragen. Daarvoor kon iedereen trouwens gebruik maken van de research van elk groepje rond één bepaald aspect, zoals crossmediaal werken en de crisis bij de schrijvende pers.

De informatie werd gedeeld via de forummodule van het leerplatform van onze school. Zo kon ik als leerkracht ook het overzicht bewaren, feedback schriftelijk delen met iedereen en individueel bijsturen waar nodig. Nadien werd ook al die verdeelde kennis gedeelde kennis. In de les stelden we immers samen nog een mediatermenlijst op en brachten we de belangrijkste visies over en aspecten van het medialandschap samen in een overzichtelijk schema. De leerlingen wisten dit trouwens op voorhand en wilden hier met hun groepje merkbaar niet als 'zwakste' voor de dag komen.

COMBINEER LEERINHouden EN -MIDDELEN BINNEN EEN REALISTISCHE CONTEXT

Wie bezig is met wat telt, zal zich meer inspannen. Als je als leerkracht aansluiting kan vinden bij iets wat de leerlingen bezighoudt, kan je daar makkelijk heel wat leerinhouden aan koppelen die zo gretiger verwerkt worden. Kies je dan nog eens voor media die beter aansluiten bij de actuele werkelijkheid, dan zit het helemaal goed. Onderstaande suggesties en tips maken het abstracte concreet.

Kies voor een thema als liegen en bedriegen in combinatie met het trainen van de diverse taalvaardigheden: hoe herken ik een leugenaar, hoe vermijd ik de valkuilen die een supermarkt uitzet, hoe vind ik toch de goedkoopste prijs voor mijn vliegticket, hoe eerlijk zijn onze Facebook-profielen, hoe doorprik ik iemand zijn drogredenen, of hoe zorg ik ervoor dat bedrijven mij niet stiekem blijven volgen online? Laat de leerlingen tips daarover samenvatten in infografieken die ook echt een plaats krijgen op school, lanceer e-discussies tussen de leerlingen over die items op het forum van je leerplatform, of vraag leerlingen om tien drogredenen en valkuilen in advertenties te verzamelen.

Of werk rond roadtrips, erg populair bij heel wat jongeren. In een vergadering wordt het traject vastgelegd, een recensie schrijven de leerlingen deze keer ook echt op TripAdvisor en de formele mail gaat naar hostels met de vraag naar een interessante groepsofferte. Maar evenzeer is er plaats voor woordenschatuitbreiding (bv. *luxeverzuum*, *charteren*, *staycation*, *voucher*,...) en aandacht voor spreekwoorden (bv. *van een kale reis terugkomen*). Als slotopdracht daag je de leerlingen uit om (zagezgd) zoveel mogelijk sponsoring voor hun roadtrip te krijgen van hun ouders, met de focus op een hopelijk ijzersterke argumentatie en het optimaal gebruik van het interactief beeldplatform *Thinglink* voor hun presentatie.

Natuurlijk heb ik hier geenszins het warm water opnieuw uitgevonden en ben ik er ook van overtuigd dat verandering van spijs niet altijd doet eten. We moeten niet veranderen om te veranderen en onze geleverde arbeid mag vanzelfsprekend enkele schooljaren renderen. Maar hopelijk hebt u toch de smaak te pakken om af en toe, hier en daar uw lessen op een andere manier aan te pakken. Die extra inspanning kost wat energie, maar je krijgt er ook heel wat voor terug als je ziet dat het leerrendement bij je leerlingen effectief stijgt.